

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р **Мариана Матеева Петрова,**

научна специалност: 3.8. Икономика
ISMA university, Latvia
ВТУ „Св.св. Кирил и Методий“, България

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност **„професор“**
във Висшето училище по застраховане и финанси

по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление 3.7. „Администрация и управление (Стратегическо
управление и оперативен мениджмънт)“

В конкурса за „професор“, обявен в Държавен вестник, бр. 22 от 18.03.2022 г. и в интернет-страница на Висшето училище по застраховане и финанси, като кандидат участва доц. д.н. Красимир Тодоров.

1. Общо представяне на получените материали

Предмет:

Със заповед № 125/30.05.2022 г. на Ректора на Висшето училище по застраховане и финанси съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ във ВУЗФ по област на висше образование по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. „Администрация и управление (Стратегическо управление и оперативен мениджмънт)“

За участие в обявения конкурс е подал документи единствен кандидат:

доц. д.н. Красимир Тодоров от Висше училище по застраховане и финанси

Представеният от доц. д.н. Красимир Тодоров комплект материали на електронен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ВУЗФ и включва следните документи:

1. Заявление за допускане до участие в конкурса
2. Професионална автобиография
3. Диплома за завършено висше образование, дипломи за ОНС „доктор“ и доктор на науките
4. Свидетелство за научно звание „доцент“
5. Списък на публикациите, заедно със самите публикации за участие в конкурса
6. Тематични резюмета на научните публикации и разработки (български и английски)
7. Списък на приносите в научните трудове
8. Справка за цитиранията
9. Справка за съответствие с минималните национални изисквания
10. Свидетелство за съдимост и медицинско свидетелство
11. Справка за допълнителни показатели

2. Кратки биографични данни на кандидата

Доц д.н. Красимир Тодоров е роден на 02.06.1974 г.

Притежава две докторски степени - по икономика и на науките; две магистърски степени - по бизнес администрация и управленско счетоводство.

Бакалавър по Счетоводство и Контрол 1995 - 1999 (УНСС); Магистър по Счетоводство и Анализ 1999 – 2000 (УНСС).

Магистър по Бизнес администрация (МВА), професионална специализация по Стратегическо управление 2014 – 2016

Изпълнителна Академия на Виенския университет по бизнес и икономика, Австрия

Теза: Систематичен подход за конкурентен анализ и изработване на стратегия, приложима в автомобилна търговска организация

Доктор по Икономика (PhD) (Управленско счетоводство) 2001 – 2005

Дисертация: Счетоводни модели за съпоставяне на приходите и разходите в корпоративни структури (УНСС)

Доктор на икономическите науки (Февруари 2021)

Дисертация: “Концептуален модел на стратегическа йерархия и неговото отражение върху финансовите резултати – приложен в автомобилната индустрия”

Международна специализация по Сливания и Придобивания (M&A) Юли 2016

Карлсън Скул ъф Мениджмънт, Университет на Минеаполис, Минесота, САЩ

Член на Института по Управленско счетоводство 2002 – 2003, Ню Джърси, САЩ

Университетски преподавател по мениджмънт, с над 20 годишен професионален опит в областта на финансите и управлението. Заемал различни лидерски отговорности в управлението на инвестиционни проекти в страни от Централна и Източна Европа, основно в автомобилния бизнес – дистрибуция, дилърска мрежа и продажби на дребно.

От април 2021 е Мениджър Бизнес развитие, отговорен за пазарите в Източна Европа и Русия в BERLIN TYRES EUROPA GmbH, Манхайм, Германия

Владее английски, немски и руски езици.

От октомври 2018 г. е доцент по стратегическо управление и бизнес моделиране във ВУЗФ, валидиран в НАЦИД.

Декан на академичната програма (Октомври 2020 – Декември 2021)

3. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

Представената справка за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 26, ал 2 и 3 от ЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „професор“ в ПН 3.7 „Администрация и управление“ показва изпълнение на кумулативните количествени изисквания, формирани от компонентите по раздел I. Национални минимални изисквания съгласно ЗРАСРБ (чл.26) и Правилника за приложението му (чл.1а, ал.1).

Необходимият брой точки за изпълнение на националните минимални изисквания са акумулирани както следва:

- Защитен дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на тема: „Счетоводни модели за съпоставяне на приходите и разходите в корпоративни структури“ (50 т.);

- Присъдена научна степен „доктор на науките“ (40 т.);

- Хабилизационен труд: „Хигиена на стратегическото мислене“, 342 стр. (100 т.);

- Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор на науките“ на тема: „Концептуален модел на стратегическата йерархия, приложен в автомобилната индустрия“ (75 т.);

- Глава от колективна монография: „Особености на българския преход. Поглед към икономическото развитие на България – от постсоциализъм към интеграция в ЕС (1990-2020 г.)“, четвърта глава „Промени в икономическата реалност – приватизация и развитие на частната инициатива“, Издателство на ВУЗФ „Св. Григорий Богослов“ (20 т.)

- 4 бр. статии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни токове (40 т.); – 1 на английски;

- 5 Студии, публикувана в нереферирано списание с научно рецензиране (5x15 т.); 3 в Годишник на ВУЗФ на български, 2 на английски, самостоятелни.

Посочената като глава от колективна монография „Strategic Management in Emerging Markets: Aligning Business and Corporate Strategy“, Emerald Group Publishing (ML), ISBN: 9781787541665, 468 стр. приемам по-скоро като 8 глави от **книга**. В WoS публикацията <https://www.emerald.com/insight/publication/doi/10.1108/9781787433557>) се индексира като 8 отделни публикации, с присвоени отделни DOI за всяка глава. Предвид това, че публикацията е индексирана в световните наукометрични бази с афилиация ВУЗФ, считам че и в наукометричните показатели на кандидата може да се отчита като 8 индексирани в световните бази публикации (без значение, че представените от кандидата публикации превишават и в предложения вид минималните национални изисквания).

- Осъществено ръководство на 1 бр. докторант, защитил успешно дисертация и придобил ОНС „доктор“ (40 т.);

- Участие в 10 бр. международни практически (необразователни) проекти – 3 като изпълнител и 7 като ръководител).

- Публикуван университетски учебник (40 т.).

- Общо цитирания – 110 т., в т.ч.

- 5 бр. цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове (45 т.);

- 5 бр. цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране (50 т.).

- 2 бр. цитирания в нереперирани списания с научно рецензиране (15 т.).

Представени са данни и за изпълнение на изискванията по чл. 33, ал. 2 от Правилника за заемане на академични длъжности във ВУЗФ. Справките за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 26, ал 2 и 3 от ЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „професор“ в ПН 3.7 „Администрация и управление“, както и за допълнителните показатели по чл. 57а, ал. 2 от ППЗРАСРБ убедително доказват, че кандидатът по конкурса има профил и авторитет в своята област, които са оценени както от колегията (предвид покриването на научни и преподавателски стандарти), така и от страна на чуждестранни корпорации.

След заемането на академичната длъжност „доцент“ кандидатът е публикувал 18 научни изследвания областите на конкурса.

По настоящия конкурс за „професор“ участва с 14 от тези публикации и един учебник. От тях 8 са публикувани след придобиване на научна степен „доктор на науките“.

Разработена е монография на тема „Хигиена на стратегическото мислене“

Има студии, статии и научни доклади в цитираните области. Голяма част от публикациите (5 бр. – около 600 страници) са на английски език. Има една публикация и в съавторство.

Автор е на учебник: **Теория на стратегическото управление: с практически примери от международна автомобилна корпорация**, в обем 400 страници.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

•Свързани с учебната работа

Доц. д.н. Красимир Тодоров се отличава с интензивна преподавателска дейност – разработване и актуализиране на учебни планове и програми, водене на учебни курсове, подготовка на учебници и учебни пособия, ръководство на докторанти и др.

Научните интереси на кандидата му позволяват да създаде университетски учебни курсове със съвременно научно съдържание. Лекционните му курсове покриват важни направления на Стратегическо управление, Оперативен мениджмънт, Корпоративно управление и Управленско счетоводство, във фокуса на съвременното им развитие и

допринасят за адекватната подготовка на студентите, а учебните материали са публикувани и достъпни в университетската библиотека и в електронен вид за студентите.

Води лекционни курсове пред **магистри** по „Корпоративна и стратегическа динамика“, „Стратегическо управление“, „Стратегии“, „Бизнес моделиране“, „Оперативен мениджмънт“, а пред **бакалаври**: „Основи на управлението“, „Управленско счетоводство“, „Principles of Management I & II“, „Operations Management“, „Business Strategy”

Доц. д.н. Красимир Тодоров израства като авторитетен преподавател, уважаван от студентите заради своите лични и професионални качества, достъпен стил на преподаване. Той оказва компетентна помощ на студентите, подпомага израстването им в научен аспект.

Автор на над 40 научни публикации. Научен ръководител на докторант във ВУЗФ, защитил успешно през 2021 г.

• **Свързани с научно-изследователската дейност**

Научно-изследователската дейност на кандидата успешно се допълва с участието му в международни проекти:

Участник в изработването на проекти: Инвестиционен проект на стойност 20 мил. щатски долара в Русия – изграждане на две дилърства на Тойота в Москва (2004) – успешно приключен; Стартиране на бизнес в Полша – две дилърства на БМВ и Мини във Варшава и Вроцлав (2005); Изработване на 5 годишен стратегически план за дистрибуция и продажба на дребно на Тойота и Лексус в Румъния (2006) – представен пред изпълнителния борд на директорите на цялата група, одобрен.

Управляващ проекти: Разделяне на корпоративната дейност за внос, дистрибуция и продажба на дребно на Тойота и Лексус в две отделни компании в България; Инвестиционен проект на стойност 12 мил. евро за изграждането на второ дилърство на Тойота в София (2007) – завършен в срок, в рамките на първоначалния бюджет и одитиран без забележки; Изработване на инвестиционен проект и предложение за придобиването на най-големия независим дилър на Тойота в Букурещ (2008) – представен пред изпълнителния борд на директорите на цялата група, одобрен; Преструктуриране на бизнеса на Тойота и Лексус за продажба на дребно в София (2012-2013) – финансовата цел е постигната; Автор на корпоративната и бизнес стратегия на Карио (2015) – постигнат годишен ръст от 17 процента. Автор на бизнес стратегия на Еф Си Си България (2018), приета от надзорния съвет, приложена в действие, постигнати годишни цели за 2019 и 2020.

Член на Ректорския съвет (2020-2021)

Член на Академичния съвет

Член на Редакционната колегия към Издателство „Св. Св. Григорий Богослов“.

Член на ВУЗФ ЛАБ – изследователски център

• **Оценка на научната и научно-приложна дейност на кандидата**

Данните от наукометричния анализ на включената в конкурса за професор научна продукция, съгласно номерацията от Обобщената справка за научните публикации и разработки са:

№	Вид на публикациите	Самостоятелни		В съавторство		Общо страници
		Бълг.ез	Англ.ез.	Бълг.ез.	Англ.ез.	
1	Монографии	1				350
2	Статии и доклади	3	2			50
3	Студии	3	2			200
4	Книги и учебници	2				650
5	Глави от колективни трудове			1	1	400
	Общо:	9	4	1	1	1 650

Връзката между учебно методическата литература и научните публикации, е предпоставка за актуалност, задълбоченост и високо равнище на владеење на преподаваните учебни дисциплини.

Изследванията на кандидата и като обем, и като качество са в съответствие със ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и този на ВУЗФ, а за отделни позиции дори надвишават залегналите в тях изисквания.

Кандидатът има 8 глави от книга (Emerald), индексирани в WoS, като има вече и цитиране.

Научната работа на доц. д.н. Красимир Тодоров обхваща широк диапазон и показва познаване на важните проблеми в избраното направление на икономиката, и по специално на Стратегическото управление и оперативния мениджмънт. Теоретичните постановки в трудовете му са подкрепени с практически примери и разработки, включително с насоченост към учебния процес в университета.

Експертизата на доц. д.н. Красимир Тодоров (не само като изследовател, но и като практик) му позволява да интегрира различни теоретични и практически постановки и да интерпретира получените резултати. Представените публикации по конкурса имат практическа насоченост и ясно изразена авторска позиция. Посоченото отчитам като много силна страна, защото приложимостта на научните изследвания ще става все по-значима.

Постигнатите научни резултати в трудовете и в научноизследователската дейност определят кандидата като последователен, целенасочен и продуктивен учен, познаващ и развиващ съвременните тенденции в изследваните от него области. Всеки от трудовете е преход и надграждане в научноизследователската дейност на кандидата, чието отражение е в основния монографичен труд за заемане на академичната длъжност „професор“ и свързаните с него публикации.

Приемам авторските претенции за научни и научно-приложни приноси, формулирани в резюметата. Те съответстват на тематиката на конкурса.

Сред по-съществените научни, методични и практико-приложни приноси на кандидата по конкурса могат да се посочат следните:

Научни приноси:

Представяйки аргументите за категоризирането на оперативната стратегия на обособено стратегическо ниво, извън обхвата на традиционните функционални стратегии, се установява наличието на четири припокриващи се концепции, валидни както за оперативната стратегия, така и за корпоративната стратегия. Други четири теоретични принципа, характерни за оперативната стратегия се явяват общи и за научното поле на бизнес стратегията.

2. Изследвайки приложенията на *теорията, основана на ресурсите* и *теорията, основана на пазара*, в рамките на стратегическата йерархия, и остойностявайки съответните им кореспондиращи елементи, се установява наличието на логическа последователност при теоретичното въздействие върху корпоративната, бизнес и оперативната стратегия, като се извежда следната закономерност: *на всяко стратегическо ниво, приложението на едната*

теория се замества до равнището на приложение на другата теория, в логическа последователност.

Приноси с практико-приложни характеристики:

1. Обособяване на съставните елементи на оперативната стратегия – съдържание и процес, и съпоставянето им с тези на корпоративната и бизнес стратегията. Открояване на теоретичната същност на операциите през призмата на процеса на трансформация на входящите ресурси в изходящи блага. Изясняване влиянието на външните и вътрешните ефекти на петте цели на представянето върху поведението на фирмените системи.

2. Открояване на разнообразния теоретичен фундамент, на който почива оперативния мениджмънт. Новаторско представяне на теорията на границата на ефикасност от гледна точка на концепцията за размяна и на теорията на конкурентната прогресия, както и чрез съответните структурни и инфраструктурни решения. Изясняване теоретичната същност на оперативния модел и обособяване на неговото приложение спрямо бизнес модела.

3. Обособяване теоретичната рамка на новаторския стратегически модел за достигане на устойчиво конкурентно предимство. Доказване, че теоретичната среда удовлетворява всички критерии за една „добра“ теория, както по отношение на основните четири свойства, така и по отношение осемте допълнителни. Прилагайки ключови инструменти на финансовия анализ – модела на Дюпон и анализа на оборотния капитал, въз основа на консолидираните финансови отчети на пет глобални автомобилни корпорации в рамките на 15 годишен период, се реализира категоричната теза на автора, че концептуалния модел на стратегическа йерархия е в състояние да създаде устойчиво конкурентно предимство.

Хабилитационният труд: „Хигиена на стратегическото мислене“ продължава научното изследване на конструкцията на стратегическата йерархия, като се открояват два практико-приложни приноса и един научен принос:

1. Детайлизираното изследване на съдържанието на четирите функционални стратегии (маркетингова, финансова, човешки ресурси и информационни технологии) откроява тяхното позициониране спрямо основната конструкция на стратегическата пирамида. Научно се обосновава защо маркетинговата стратегия заема особено място, разделена от останалите функционални стратегии.

2. Интернационалната стратегия подобрява представата за стратегическата йерархия, като се изследват четири различни международни стратегии, формиращи глобалния контекст на стратегията.

Научният принос в монографията се изразява в новаторската рамка, в която се изследват всички изброени до сега видове стратегии, от гледна точка на концептуални, нормативни и практически направления.

Обобщавайки конкретните оценки за трудовете, считам, че доц. д.н. Красимир Тодоров е наясно с утвърдените в науката критерии за наличието на научна полезност в тях.

Оценявам високо научната и научноприложна дейност на кандидата. Представената научна продукция е логически обвързана, научно обоснована и емпирично потвърдена.

Доц. д.н. Красимир Тодоров показва висока научна експертност и познания по проблемите в областта на Стратегическото управление и оперативния мениджмънт

От общата характеристика на кандидата може да се отбележи, че той е реализирал се университетски учен, научен ръководител и мениджър, преподавател и добър практик в областта на мениджмънта. Пълният списък от публикации на доц. д.н. Красимир Тодоров показва неговото умение да решава широк диапазон практически полезни научни задачи, като избира подходящи подходи и методи. Затова свидетелства публикуването им в

престижни реферирани и индексирани издания в международните научни бази данни и академични институции.

О б о б щ е н о:

Основните приноси на кандидата имат научно-приложен характер. Те съдържат и елементи на нов, и на модифициран методологически и методически инструментариум, което индикира обогатяване на научната теория.

Обобщавайки конкретните оценки за трудовете, считам, че доц. д.н. Красимир Тодоров е наясно с утвърдените в науката критерии за наличието на научна полезност в тях.

Цитирания: 12 документирани цитирания в монографии, учебници, в доклади на международни форуми (110 точки), а по-голямата част в статии в индексирани и реферирани издания, EBSCO Research Database, Google Scholar, COBISS.

Кандидатът има профил в Publons (8 публикации индексирани в WoS - Strategic Management in Emerging Markets: Aligning Business and Corporate Strategy), H-1. Публикациите са в съавторство, представени са разделителни протоколи.

Има профили и в ResearchGate (Research Interest: 11.7), но в Google Scholar не са добавени всички публикации, няма верификация на институционалната ел.поща и афилиация. В Google Scholar има 10 цитирания и Хирш 2.

4. Оценка на личния принос на кандидата

Нямам съмнение за личния принос на кандидата в рецензираните публикации, изразяващ се в задълбочено изследване, творческо осмисляне и доразвиване на теорията и методологията в областите, които е работил.

5. Критични забележки и препоръки

Не отчитам съществени грешки и неточност в представените за рецензиране публикации, но мога да отбележа следните препоръки, отчитането на които би подобрило бъдещата му работа:

1. Сериозният изследователски и експертен опит на кандидата по конкурса е основание да се препоръча да разшири дейността си с докторанти и млади учени и да създаде школа в областта на своите научни интереси, които съвпадат с водещите тенденции в развитието на Стратегическото управление и оперативния мениджмънт.
2. Прегледът на представените публикации за участие в конкурса показва, че почти всички са самостоятелни (само една е в съавторство). Препоръката ми е в бъдеще да се работи в по-големи изследователски и интердисциплинарни екипи с колеги и от други висши училища, което е основа за трансфер на ноу-хау.
3. Сериозният практически опит на кандидата по конкурса предполага споделянето му в повече университетски учебници и учебни пособия.

6. Лични впечатления

Познавам доц. д.н. Красимир Тодоров от съвместните участия в научни журита и съвместна работа с докторанти.

Прави впечатление професионализма, съчетан с предприемачески характер, стратегическо мислене, задълбоченото познаване на областта на научните му интереси. Те показват сериозен и ерудиран изследовател, със задълбочена теоретична подготовка и доказана способност за самостоятелни научни изследвания, уважаван и признат в сериозни световни корпорации.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представените комплект документи и материали, постигнатите резултати в учебната и научно-изследователската дейност от доц. д.н. Красимир Тодоров **напълно отговарят на**

изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ВУЗФ.

Научната и преподавателската квалификация на **доц. д.н. Красимир Тодоров е несъмнена**. Кандидатът е представил значителен брой научни трудове, публикувани извън материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор” и „доцент”. В тях могат да бъдат открити оригинални научни и приложни приноси, които имат и международно признание. Теоретичните му разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, убедено давам своята положителна оценка и препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Академичния съвет за избор на **доц. д.н. Красимир Тодоров** на академичната длъжност „професор“ във ВУЗФ по професионално направление професионално направление 3.7. „Администрация и управление (Стратегическо управление и оперативен мениджмънт)”.

15.06.2022 г.

член на НЖ:

.....
проф.д-р Мариана Петрова